

Waterschappen in strijd met de Grondwet.

Als gevolg van een wijziging van de Waterschapswet moeten de waterschapsreglementen in alle provincies ingrijpend worden aangepast. De staten nemen hier op 15 februari a.s. een besluit over. De aanpassingen hebben voornamelijk betrekking op de bestuurssamenstelling (omvang en zetelverdeling). Volgens de herziene Waterschapswet, een compromis van het kabinet Balkenende, komen er twee soorten bestuurders bij de waterschappen. Eén voor alle burgers (de zgn. categorie ingezetenen) en één voor agrariërs, bedrijven en natuurterreinen (de zgn. geborgde zetels). Zij dienen een specifiek belang namelijk - hun eigen belang. Voor 'de burgers' is de mogelijkheid van verkiezingen gecreëerd, net als bij voorbeeld bij de gemeenteraadsverkiezingen. De vertegenwoordigers voor de 'geborgde zetels' worden niet gekozen, maar door de eigen organisaties direct benoemd. Het merkwaardige feit doet zich nu voor, dat de belangen van de agrariërs, bedrijven en natuurterreinen behartigd worden door zowel de gekozen bestuurders als door de zelf benoemde bestuurders. Deze categorie mag in feite twee maal zijn stem uitbrengen en is dus per decreet oververtegenwoordigd in het waterschapsbestuur. Daarbij komt dat de onafhankelijkheid van de 'geborgde' bestuurders op zijn minst twijfelachtig is. De bestuursleden dienen hun werk volgens de wet te kunnen doen zonder last!?

De waterschappen hebben een ontwikkeling doorgemaakt waardoor zij zo "algemeen" zijn geworden dat zij niet langer gerekend dienen te worden tot het zgn. functionele bestuur, maar tot het algemene bestuur zoals provincies en gemeenten. Er gaat bij de waterschappen meer geld om dan bij menige provincie!

De grondwet (artikel 4) is van toepassing op overheden die zware taken en bevoegdheden bezitten op een breed terrein. Dat is door deze wetswijziging zeker het geval bij de waterschappen. Uitgangspunt van de grondwet is, dat iedere Nederlander het recht heeft om de leden van de algemeen vertegenwoordigende organen te kiezen en om zelf verkozen te worden. Welnu dat geldt ook voor de waterschappen en daar passen geen specifieke belangengroepen in.

Om het iets ingewikkelder te maken moet verwezen worden naar de opbouw van de grondwet. Het opheffen en instellen van provincies, gemeenten en waterschappen is in één en hetzelfde hoofdstuk en met een nagenoeg zelfde omschrijving geregeld. Daaruit kan de conclusie worden getrokken dat, evenals dat het geval is voor provincies en gemeenten, ook alle leden van waterschapsbesturen rechtstreeks gekozen moeten worden.

Bij de behandeling van het voorstel Waterschapswet in de Eerste Kamer op 6 maart 2007 heeft staatssecretaris Huizinga (na forse kritiek) toegezegd dat een staatscommissie zich zal beraden over de positie van de waterschappen in Nederland. Een prima idee van de staatssecretaris maar..... die staatscommissie moet dan wel een absoluut onafhankelijke commissie worden zonder (zoals dat tot nu toe steeds het geval is geweest) vertegenwoordigers van de nog immer zeer machtige waterschapslobby! Bij een eerder onderzoek (het zgn. IBO-rapport) was een constructief gesprek over het gewenste besturingsconcept onmogelijk. Ik hoop dat de commissie een gedegen product af zal leveren, dat ons eindelijk zal verlossen van de ongrondwettelijke en onnodig dure waterschapscultuur.

De financiële autonomie van de waterschappen in de vorm van een eigen belastinggebied kan vervallen. Breng de taken onder bij het rijk of de provincies. Dit betekent een aanzienlijke vereenvoudiging van de financieringsstructuur. De financiën worden bekostigd uit de algemene middelen. Goed voor burger en milieu!

Leen Harpe,
Fractievoorzitter Statenfractie GroenLinks.